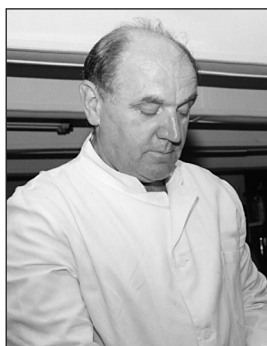

Obavijesti, prikazi knjiga

News, Retrospects

IN MEMORIAM
Prof. dr. sc. Zdravko Rajić
(1937-2005)

Oproštaj na Krematoriju
21. siječnja 2005.

*Cijenjena obitelji, poštovane
dame, gospodo i kolege!*

Dopala me je tužna dužnost da se u ime Društva za dječju i preventivnu stomatologiju HLZ-a oprostim od našega predsjednika gospodina profesora Zdravka Rajića.

Čast mi je bila, kao i mnogim kolegama, surađivati s profesorom Rajićem u doba kada je s puno osobnog angažmana, volje i želje utro put preventivi karijesa i provedbi preventivnih programa u Hrvatskoj.

Bio je četvrtak, sjedili smo na sastanku Upravnoga odbora Društva za dječju i preventivnu stomatologiju i raspravljali o preventivnom programu. Dolazi profesor Rajić, još uvijek teško hoda. Tuži se da ga je lom noge usporio u njegovim planiranim poslovima. Nikad prije od profesora Rajića nismo čuli da je bolestan ili umoran ili da nešto ne može učiniti, a po onom koliko je radio i uspio napraviti, činilo se da njegov dan traje dulje od 24 sata. Nitko od nas nije ni slutio da će to biti naš posljednji sastanak.

I tada je punim žarom govorio kako treba reorganizirati dječju stomatološku službu i napraviti preventivni program koji bi se mogao kontinuirano provoditi. Veselio se da je uspio provesti izdavanje knjižice na dva romska jezika, knjižice bez zadnje stranice jer je zadnja stranica ujedno i prva- nije, naime, htio da se jedan od dvaju romskih jezika preferira kao prvi.

Raspravljali smo o provedbi programa za djecu sa smetnjama u razvoju, tj. za djecu s povećanim potrebama. U jednome trenutku, pri kraju sastanka, profesor je ustao, rekao da vjeruje u nas i da se mi dogovorimo o provedbi dogovorenih planova, pozdravio nas uz osmijeh - i otišao. Bio je to naš posljednji susret.

Srijeda, 19. siječnja, oko osam sati zvuči telefon. Šok! Ne mogu vjerovati! Je li moguće da nećemo više vidjeti, čuti profesora Zdravka Rajića?! Zbunjena sam i tužna.

Naviru mi sjećanja na susrete s profesorom, počeci specijalizacije, dugogodišnja suradnja u zajedničkom radu na preventivnim programima, druženja na seminarima i kongresima, nezaboravno putovanje u Mađarsku i Švicarsku.

Sjećam se naših putovanja neposredno nakon ratnih razaranja u Liku i u Osijek, održanih seminara u želji da tamošnjim kolegama pruži moralnu i stručnu potporu u organizaciji službe i preventive.

Na prijedlog Instituta za stomatologiju iz Züricha i WHO-a organizirao je Prvi kongres zemalja Srednje europske inicijative na temu "Stanje oralnoga zdravlja i preventiva karijesa kod djece u zemljama CEI-a". Tada je mnogim kolegama i gostima iz inozemstva duboko u sjećanju ostao izlet u Rastoke, gdje je uspio povezati stručno usavršavanje s ljepotom i običajima Lijepe naše.

Svi smo mi upoznali iznimnu snagu i rijetku organizacijsku sposobnost prof. Zdravka Rajića. Uvijek sam se divila brzini njegove misli i brzini donošenja odluka. Imao je rijetku sposobnost uočiti važnost trenutka i istaknuti bit problema.

Kao čovjek bio je impulzivan i neposredan, uvijek spreman iskazati svoje mišljenje, pa makar to i ne bilo prihvaćeno kao mišljenje većine.

Uvijek sam sebi dosljedan u svojoj osobnosti, onakav kakvim smo ga prvi put upoznali tako i do našega posljednjeg susreta. Odan suprug, otac i djed uvijek je govorio da najradije provodi svoje slobodne trenutke uz obitelj u vikendici na zagorskim bregima.

Kao studenti, specijalizanti i poslije kao suradnici znali smo da u njemu uvijek imamo potporu. Na svako naše traženje ili bilo koje naše pitanje imao je korektan i dobronamjeran odgovor uz jasno izraženo osobno stajalište.

Prof. dr. sc. Zdravko Rajić rođen je u Čapljini 1937. godine. Diplomirao je 1963. na Stomatološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Na Prirodoslovnom matematičkom fakultetu godine 1971. završio je poslijediplomski studij iz eksperimentalne biologije, smjer animalna fiziologija, a 1975. na istom je fakultetu stekao akademski naziv magistra bioloških znanosti. Godine 1973. habilitirao je za naslov docenta, a 1974. izabran je za sveučilišnog docenta. Iste godine položio je specijalistički ispit iz pedodoncije i socijalne... obranio je doktorsku disertaciju i stekao naslov doktora medicinskih znanosti.

Godine 1979. izabran je za izvanrednog profesora, 1983. postaje primariusom, 1985. postaje znanstvenim savjetnikom i te godine bude izabran za redovitog profesora Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a 1992. za pomoćnika dekana. Bio je redoviti član Hrvatske akademije medicinskih znanosti, a u jednome mandatu i član Predsjedništva.

U svojem profesorskom radu, u razdoblju od godine 1986.-1991. te 1998 - 2001., obnašao je dužnost predstojnika Zavoda i Katedre za dječju i preventivnu stomatologiju Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Od godine 1986.-1992. bio je predstojnikom Stomatološke klinike pri KBC Zagreb i član Poslovnog odbora Zajednice zdravstva grada Zagreba i KBC-a.

Predano je radio na dva kolegija na poslijediplomskom studiju pri Stomatološkom fakultetu, te sudjelovao u dijelovima nastave analognih studija iz područja Alkoholizam i druge ovisnosti, Školske medicine, Genetike, te Zaštite majke i djeteta. Mentor je preko 20 magistarskih radova i 5 doktorskih diserta-

cija. Suautor je i glavni urednik udžbenika "Dječja i preventivna stomatologija", te knjiga "Primarna zdravstvena zaštita", "Hepatitis B i stomatologija", "AIDS i stomatologija".

Posebno se bavio epidemiologijom i preventivom karijesa. Autor je preventivnoga programa i metode kompleksne prevencije karijesa, a godine 2000. i Novoga programa prevencije karijesa i unapređenja oralnoga zdravlja djece Hrvatske.

Bio je voditelj znanstvenoga projekta Ministarstva znanosti i tehnologije, te suradnik u projektu WHO "Stanje oralnoga zdravlja djece Europe". Njegovi programi preventive uspješno su prihvaćeni i izvan naše domovine. Izradio je program preventive karijesa za Republiku Makedoniju i za provedbu programa dobili su financijska sredstva Svjetske banke.

Društveno uvijek angažiran, bio je članom stručnoga medicinskog savjeta Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske, a godine 2000.-2001. predsjedao je Povjerenstvom pri Ministarstvu zdravstva Republike Hrvatske.

Aktivni je član Zbora liječnika Hrvatske, niz godina predsjednik Društva za dječju i preventivnu stomatologiju, te je za svoj predani rad dobio plaketu "Ladislav Rakovac" HLZ-a. Bio je članom Uredničkog savjeta "Acta Stomatologica Croatica" i "Collegium antropologicum" te gost urednik kod izdanja dvaju dopunskih svezaka.

Smrt je neumitna. No ipak, znamo da smo izgubili učitelja i vizionara s pogledom uvijek u budućnost, učitelja koji je znao znanost približiti dnevnom životu spojivši se sa svijetom medija. Profesor Raić autorom je više od 150 televizijskih emisija o očuvanju zdravlja, napisao je preko 300 popularnih članaka u dnevnom i tjednome tisku. Neću nabrajati, ali moram podsjetiti na veliki broj autorskih izdavačkih uspjeha.

Pokretač je i glavni urednik biblioteke "Sačuvajmo zdrave zube" (15 knjižica). U svojim radovima osobito je isticao skrb za djecu, nikada ne čineći razliku između seoske djece, pa romske djece, djece s posebnim potrebama ili djece urbanih sredina. Uvijek nam je govorio da je poduka djece najvažnija, jer usvoje li oni ispravne navike, bit će dobri podučavatelji svojoj djeci.

Ipak, uza sve nabrojeno sigurno mu je najveći uspjeh što je odgojio niz dječjih stomatologa usadivši im svoju misao da je najhumaniji rad skrb za dječje zdravlje.

Svima nam je ostavio u zalog da skrbimo za budućnost naraštaja koji dolaze i da nadograđujemo i razvijamo njegove misli. Panta rhei, ali pokoji kamenčić u rijeci života ostaje zabilježen u povijesti, u našim srcima i u mislima.

Hvala ti, profesore, što si nam bio učitelj i prijatelj!

Neka ti je vječna čast i slava! Blago počivaj u miru!

Ružica Krsnik

IN MEMORIAM Prof. Zdravko Rajić (1937-2005)

Farewell speech at the Crematorium on 21 January 2005.

*Esteemed members of the family, ladies
and gentlemen, colleagues.*

I have the sad duty, in the name of the Society for Paediatric and Preventive Dental Medicine of the Croatian Medical Association, to bid farewell to our President, Professor Zdravko Rajić.

It has been a privilege for me and many of my colleagues to have worked with Professor Rajić at the time when he devoted so much personal energy, enthusiasm and desire to paving the way for the prevention of caries and the introduction of a preventive programme in Croatia.

On Thursday we were discussing the preventive programme at a meeting of the Administrative Council of the Society for Paediatric and Preventive Dental Medicine, when Professor Rajić came in, still walking with difficulty. He complained that his fractured leg had slowed him down in his planned work. It was the first time that we had heard Professor Rajić complain that he felt ill or tired or that he could not do something. He had always succeeded in doing everything and it seemed as though his day lasted longer than 24 hours. None of us could have foreseen that it was to be our last meeting.

At that time he spoke with great enthusiasm about the need to reorganise the paediatric dental service and to organise a preventive programme which could be carried out on a permanent basis. He was happy to have realised the publishing of a book in two Romany languages; a book without the last page because the last page is at the same time the first because he did not want one of the two Romany languages to be preferred as the first.

We discussed realisation of the programme for children with developmental disorders. Suddenly, before the end of the meeting, Professor Rajić got up, said that he believed in us and asked us to carry on with realisation of the agreed plans. He said goodbye and left with a smile. That was our last meeting.

On Wednesday, 19th January, around eight o'clock the telephone rang. Shock! I couldn't believe it! Is it possible that we won't see or hear Professor Zdravko Rajić again? I felt confused and sad.

Memories came flooding back of meetings with Professor Rajić, the beginning of specialisation, years of cooperation in joint work on preventive programmes, friendly company at seminars and congresses, and unforgettable journeys to Hungary and Switzerland.

I remember our journeys just after the ravages of war in Lika and Osijek, and the seminars held there in order to offer moral and professional support to colleagues in organising preventive services.

At the suggestion of the Institute of Dentistry in Zurich and WHO, Prof. Rajić organised the First Congress of Coun-